

ชื่อเรื่อง	การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมของเกษตรกร ในตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ฮ่อน จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายกันตพล พรหมปัญญา
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการชนบท
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.นครเศร รังควัต

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมของเกษตรกรในตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ฮ่อน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ผลิต โคนม 2) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมฟาร์มขนาดกลางของเกษตรกร และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการผลิตโคนม ในตำบลบ้านสหกรณ์ อำเภอแม่ฮ่อน จังหวัดเชียงใหม่ ทำการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ผลิตโคนม จำนวน 160 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 83.8) มีอายุเฉลี่ย 46 ปี มีสถานภาพสมรส ใช้เงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เฉลี่ย 102,968.75 บาท มีรายได้รวมจากการผลิตโคนมเฉลี่ย 58,384.99 บาทต่อเดือน แรงงานในการผลิตโคนมเฉลี่ย 2.59 คน มีจำนวนโคนมที่เลี้ยงเฉลี่ย 31 – 50 ตัว ในจำนวนที่เท่ากัน เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงโคนมพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเชียน หรือพันธุ์ขาวดำ เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร (ร้อยละ 88.1) ประสบการณ์ในการผลิตโคนมเฉลี่ย 25 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร (ร้อยละ 88.1) และเกษตรกรส่วนใหญ่) มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตโคนม

ผลการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมโดยใช้การวัดแบบ Likert Scale พบว่าเกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมไปปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.52$ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับมาก $\bar{X} = 3.84$ ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมด้านองค์ประกอบฟาร์ม $\bar{X} = 3.58$ ด้านการจัดการฟาร์ม $\bar{X} = 3.46$ ด้านการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ $\bar{X} = 3.34$ ด้านการผลิตน้ำนมดิบและคุณภาพน้ำนมดิบระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.53$

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ แหล่งเงินทุน(เงินทุนในการผลิตโคนม) จำนวนโคนม พันธุ์โคนม การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร และประสบการณ์ในการผลิตโคนม(ปี) ($\text{sig} < 0.05$)

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตโคนมของเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาด้านองค์ประกอบของฟาร์ม พื้นที่ของฟาร์มไม่สม่ำเสมอ ลาดเอียงเนื่องจากพื้นที่เป็นภูเขา ด้านการจัดการฟาร์ม ด้านการจัดการสุขภาพสัตว์ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่มีบ่อเก็บน้ำเสียและปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ และด้านการผลิตน้ำนมดิบ และคุณภาพน้ำนมดิบ

ข้อเสนอแนะในการผลิตโคนม ได้แก่ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตโคนมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น 2) ควรส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอย่างจริงจัง โดยคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรและด้านการตลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตให้สูงขึ้น 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรจัดกิจกรรมเพื่อจูงใจให้เกษตรกรพบเจ้าหน้าที่ หรือเข้าอบรมอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปแนะนำเกี่ยวกับการผลิตโคนม ช่วยวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และควรจัดให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพ

Title	Adoption of Dairy Cattle Production Technology of Farmers in Baan Sahakorn Sub-district, Mae On District, Chiangmai
Author	Mr. Kantapon Prompanya
Degree of	Master of Science in Rural Resources Development
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Nakarate Rungkawat

ABSTRACT

The objectives of this study were to explore: 1) socio-economic characteristics of dairy cattle farmers in Baan Sahakorn sub-district, Mae On district, Chiangmai province; 2) adoption of dairy cattle production technology of the farmers; and 3) problems encountered and suggestions of the farmers on dairy cattle production. A set of questionnaires was used for data collection administered with 160 dairy cattle farmers and analyzed by using the statistical package.

Results of the study revealed that most of the respondents were male (83.8%), 46 years old on average, and married. The respondents got a loan for investment from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) with a sum of 102,968.75 baht on average. They earned a monthly income for dairy cattle production for 58,384.90 baht on average. Workforce used for dairy cattle production was 2.59 persons on average. They had dairy cattle for 31-40 and 41-50 heads (34.4%) with an equal number. Most of the respondents domesticated dairy cattle of Holstein Friesian or Black-white. Most of them (88.1%) were members of an agricultural group. They had 25 years of dairy production experience. Most of them had perceived information about dairy cattle production.

Regarding the adoption of dairy cattle production technology, it was found that the respondents did it at a moderate level ($\bar{X} = 3.52$). Considering in details, it was found that the respondents had a high level of the adoption of environmental management technology ($\bar{X} = 3.84$). However, the following were found at a moderate level of the adoption: farm components ($\bar{X} = 3.58$); farm management ($\bar{X} = 3.46$); animal health management ($\bar{X} = 3.34$); raw milk production; and quality of raw milk ($\bar{X} = 3.53$). Besides, there was a relationship between the

adoption of dairy cattle production technology and factors on the following: sex, age, marital status, capital source, a number of dairy cattle, dairy cattle breed, being a number of an agricultural group, and years of dairy cattle production experience (sig < 0.05).

For problems encountered in the adoption of dairy cattle production technology, it was found that most of the respondents had a problem in farm components; that was, the farm area was slope and uneven since it was a mountainous area. Besides, they also had problems in the following: farm management; animal health management; environmental management; lack of waster water pond; releasing waste water to water sources; raw milk production and quality of raw milk.

The followings were suggestions: 1) concerned agencies should focus on technology development about dairy cattle production for increased efficiency; 2) concerned agencies should send their staff to assist the dairy cattle farmers based on their needs and marketing; 3) agricultural government an private concerned agencies should hold activities motivating the dairy cattle farmers to visit or contact their staff. In addition, the dairy cattle farmers should always attend training and concerned staff should give them suggestions on dairy cattle production and help them on problem solving. Not only this, concerned staff should help the dairy cattle farmers on production planning and marketing for an increase of the yields with good quality.